СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 182. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 7 серпня 1935. — VOL. XLIII. No. 182. Jersey City, N. J., Wednesday, August 7, 1935. THREE CENTS

ПАЛАТА ПОСЛІВ УХВАЛИЛА НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН

ВАШИНҐТОН. — Палата послів ухвалила по короткій дискусії пропонований урядом проєкт податкового закону, що при помочі податків на багачів мав би зібрати для скарбу коло 250 міліонів долярів річно.

При голосуванню над проєктом за проєкт заявилися 282 конґресмени, а проти всього 96. Між тими, що голосували за нього, було 18 републиканців.

Проєкт ухвалено так, як його пропонували прихильники уряду, з тою зміною, що знесено податки від дарунків на добродійні цілі.

ВМИВАЮТЬ РУКИ ВІД АВТОРІВ „КАМПАНІЇ НАШЕПТІВ".

ВЕСТ ОРЕНДЖ (Ню Джерзі). — Підприємство „Томас Едисон, Інк." відправило зі становища асистента департаменту реклями Е. П. Креймера, що придумав був кампанію підшептів проти президента Рузвелта як засіб оборони великих підприємств для виробу електричної сили.

Як відомо, Креймер радив підприємствам пускати усно чутки, що нібито президент Рузвелт нездоровий фізично й умово.

БУВШИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ УРЯДОВЕЦЬ ВІДПОВІДАЄ ЗА НАТЯГАННЯ ІМІҐРАНТІВ.

НЮ ЙОРК. — Фредерик Тотел, що був колись начальником іміґраційної служби в місцевім порті, станув перед федеральним судом як обвинувачений за 18 фактів зловживання своєї влади та натягання іміґрантів. Тотел признався по части до вини. Присуд має запасти за два тижні.

ХОЧУТЬ ДЕПОРТУВАТИ ЗА КОМУНІЗМ.

НЮ ЙОРК. — Перед федеральним апеляційним судом відбулася розправа в справі депортації Фінляндця Павлі Оляві Кетунева з Дулют, у стейті Минесота, которого уряд хоче депортувати як комуніста. Кетунен відкликався від рішення іміґраційного уряду до суду, і нижчий суд приказав його депортувати. Кетунен признав, що він ходив на комуністичні збори, але казав, що до партії ніколи не належав. Вищий суд сказав, що нижчий суд помилився, бо уряд не доказав, що Кетунен належав до якоїсь організації, що має на цілі повалити уряд Злучених Держав силою.

ПОЧИНАЮТЬ СЕНЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ.

ШІКАҐО. — Стейтова прокураторія приготовляє процес проти Мендвила Зенґе як обвинуваченого за скалічення та вбиття д-ра Валтера Бравера.

Прокураторія каже, що вона має добрі докази на мотив злочину. Зенґе, молодий фармер з Мезуре, був такий заздрісний, що коли його дівчина, що була наглядачкою сестер милосердя в однім шпиталі, пізналася з д-ром Бавером, хеміком і інструктором в колеґії, він рішився скалічити свого суперника, щоб не дати йому жити разом як чоловік і жінка.

Жінку д-ра Бавера прокураторія арештувала як важного свідка, щоби допевнитися, що вона стане на розправу.

У Дітройті почалася розправа проти Вилиєма Лі Фериса та трох танцюристок за вбивство Говарда Картера Дикинсона, багатого адвоката. Коли прокураторія предложила на розправу самопризнання до вини Фериса, цей заявив, що воно не подає правди, бо це признання поліція вимусила безнастанними допитами, що тревали три доби.

У Шікаґо почалася розправа проти пані Дункел та пані Смит за вбивство зятя пані Дункел, 28-літнього Ервина Ланґа. Прокураторія каже, що пані Дункел хотіла пімститися на Ланґу за те, що він не показав належного пошанівку для памяти своєї померщої жінки, дочки пані Дункел. Пані Дункел наняла до вбивства паню Смит та обіцяла дати їй 500 долярів, з чого 100 долярів дала як завдаток.

ХВИЛЯ НОВИХ СТРАЙКІВ.

НЮ ЙОРК. — Мулярі й члени інших будівляних юній, занятi на роботах „адміністрації поступу праці", вийшли на страйк, щоб запротестувати проти знижения заплати, яке зарядив начальник цього урядового бюра, генерал Джансон.

Туп почався в понеділок страйк робітників, занятих при виробі шкіряних торб та валіз. Разом застрайкували робітники 60 фабрик у Ню Йорку та яких 10 фабрик у Нюарку, Ню Джерзі. Страйк обняв усіх робітників цього промислу. Робітники вийшли на страйк солідарно. Є їх коло півтори тисячі.

В Овлд Майнс, у стейті Мезуре, вийшли на страйк коло півтори тисячі робітників, занятих при добуванню з землі матеріялу, що зветься „тиф"; його вживають до виробу білої фарби. Вони домагаються збільшення заплати.

ДО ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В СПРАВІ ФОТОҐРАФІЙ ДО ЮВИЛЕЙНОЇ КНИГИ

Відділи, що замовили собі місце на фотоґрафії до Ювилейної Книги, а ще не надіслали тих фотоґрафій, як також належитости до вироблення кліші, просимо прислати належитість і фотоґрафію найдальше до кінця серпня 1935 року.

Відділи, що ще дотепер не дали своїх замовлень на фотоґрафію до Ювилейної Книги, а хочуть мати місце, можуть дати свое замовлення з надісланням належитости до кінця серпня ц. р.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

ПЕРЕСТЕРІГАЄ БЕЗРОБІТНИХ СТРАЙКЕРІВ.

Канадійський міністер справедливости, Гю Гутрі, перестеріг безробітних страйкерів, зібраних у Ріджайні, щоб вони не важилися нарушувати закон. В противнім разі вони понесуть наслідки, бо закон буде за всяку ціну збережений. Він далі заявив, що „марш на Отаву" придумали і переводять комуністи. Міністер далі твердив, що дехто з безробітних хотів назад вертатись до таборів, однак провідники „походу" їх від цього здержали.

Провідник С. С. Ф., посол Вудсворт, підтвердив, що „марш на Отаву" є ділом комуністів. З другої сторони Вудсворт сказав, що проголошення військового режиму справи не направить.

ПОДРУЖА ТРАҐЕДІЯ.

Подружа траґедія розігралась у Львові в домі при вул. Ґундуліча. Колишній видавець брукової „Газети Цодзенної", Мечислав Тумен, застрілив свою жінку трома револьверовими кулями і зголосився на команді поліції при вул. Казимирівській, де його арештували. Тумен відомий у Львові не тільки зі своєї газети, яку видавав свого часу зі своїм батьком, але і як герой частих еротичних скандалів. Підчас війни як австрійський підстаршина Тумен викрав доньку одного гр.-кат. священика в рудецькому повіті й оженився з нею. Опісля познайомився з донькою одного львівського журналіста, але стрінувся з рішучим спротивом родичів дівчини. Тоді розійшовся зі своєю першою жінкою й оженився з багатою панною, що мала ґрунти й парцелі під Львовом. Але і з нею не жив довго. Діставши розвід при помочі одного визначного політичного діяча, бувшого міністра, взяв вінчання в евангелицькій церкві у Львові зі старшою від себе, богатою вдовою по власнику бюра оголошень Якобім. Але й з нею не жив добре, живучи розгульно і марнотратно, а врешті її застрілив. Справою занялася слідча влада.

КОМУНІКАЦІЯ З РУМУНІЄЮ БЕЗ ВІЗ І МИТНИХ ОПЛАТ.

В Букарешті підписано порозуміння між управою польських державних залізниць і ґенеральною дирекцією румунських залізниць. Устійнено умовини, на яких буде орухомлена в найближчому часі особова і багажова комунікація, а також пересилка поспішних і звичайних посилок без митних віз і оплат, тільки на основі залізничних тариф між Кутами і рештою Польщі з Румунією в місцевости Кути-Вижниця після вибудування мосту на Черемоші.

ЦІННЕ АРХЕОЛЬОҐІЧНЕ ВІДКРИТТЯ З КНЯЖИХ ЧАСІВ.

Д-р Ярослав Пастернак при співучасти д-ра Михайла Драгана перевів археольоґічні розкопи на терені села Побережа коло Єзуполя. Розкопи дали сензаційні вислідки. Відкрито фундаменти романської ротунди (круглої церкви) з тесаного каменя. Місцевий переказ говорить, що це був монастир св. Бориса і Гліба, зруйнований Татарами. Д-р М. Драган, як історик мистецтва, означив час побудування цієї цінної памятки нашої церковної архітектури на XIII. ст. Звістка про цю церкву була в евіденції д-ра Драгана ще від 1928. р., але щойно тепер завдяки прихильній поставі о. митр. Й. Сліпого, ректора Богословської Академії, який сфінансував ці розкопи, можна було перевести розкопи. Досі відкопано головну наву, а частина вівтарна буде відкопана в осени, коли буде поле по зборах доступне до свобідних розкопів.

Інтересно різьблені і профільовані камені, ріжні фраґменти та останки оловяної кріваї вже привезено до Музею Богословської Академії.

ПАШПОРТИ З ПАЛЬЦЕВИМИ ВІДБИТКАМИ.

„Дейлі Гералд" пише, що на поліційній конференції в Копенгаґен висловилися поліційні знавці за запровадження в пашпорті крім підпису ще й відбитки пальця, тому, що багато осіб їдуть на фальшиві пашпорти. Це багато помогло б контролі, бо про відбитку пальця підозрілої особи можна при помочі телеґрафу скоро довідатись, чи пашпорт дійсно належить дотичній особі.

ЗАСУДЖЕНО КОМУНІСТІВ.

Суд у Філіполі (Болгарія) засудив 32 комуністів на тяжку вязницю від 4 до 15 років. При цій нагоді болгарська поліція викрила сильну організацію, комуністів, що зароджувалася в осідку першої ґімназії в Софії. Міністерство освіти зарядило гострі кари на студентів і учеників комуністів та на пропаґаторів комуністичної літератури.

ДИТИНА ВТОПИЛАСЯ НА ОЧАХ МАТЕРИ.

В так званім „малім Пруті" жінка Єлена Зазулеська купалася зі своїм 9-літнім хлопцем Рудольфом. Через необачність зайшов хлопчик в глибоке місце, де на очах матери втопився, а мати, хотячи ратувати свою дитину, також знайшлася в небезпеці і її тож треба було ратувати. Коли її привели до памяти й вона почула правду, захорувала нервово і її мусіли відвезти до чернівецької лічниці.

КРЕС ВЕРТАЄТЬСЯ В НІМЕЧЧИНУ.

Павло Крес, Німець, що став осередком сензаційної боротьби між Німцями й нюйорським посадником Ля Ґвардією, не послухав своїх дорадників та не позивав у суд посадника за своє право на дозвіл масажиста, але виїхав до Німеччини.

ЗЛОВИЛИ ФАЛЬШИВНИКІВ ГРОШЕЙ.

У Букарешті зловила поліція коршмаря і коршмарку Казаку на гарячім учинку, як не перебирали пакунок фальшивих столеївок. Коршмар признався, що дістав ті гроші від Текулеску. В домі Текулеску зроблено трус і викрито цілу банду фальшивників грошей. До них належить відомий Думітро Чірешяну, що брав участь вже давно у фальшивництві грошей і був за те засуджений на 10 літ вязниці; коршмар Марінеску зі своїм сином, студентом політехніки. Всіх арештовано. Там знайдено і машини до фальшування.

ТАБОР ЧОЛОВІКІВ В УГОРЩИНІ.

З днем 23 червня почав функціонувати робітничий табор в Угорщині. Табор знаходиться поблизу кордонів чехословацької республики і так зорганізований, що може прийняти 180 осіб. Вже зголосилися 80 студентів правників і теольоґів, щоби співпрацювати в працях будови доріг, що розложені на період трох років.

УСПІШНА БОРОТЬБА З ПРОШАЦТВОМ.

В Еспанії дуже поширене жебрацтво. Всі дотеперішні способи боротьби мало помагали. Все знайшлися якісь милосердні люди, що давали милостиню прошакам, які на це не заслугували. А поліція впала на думку, щоби поліції стягали невідкладну кару 2 пезети від кожного, кого приловлять, що дає милостиню прошакови. Цей спосіб боротьби показався успішний.

ҐРІМ РОЗСАДИВ ҐРАНАТУ.

В одному селі коло Білостоку вдарив ґрім у коршму і спричинив вибух артилерійського стрільна, яке зберіг собі на памятку зі світової війни власник дому. Дві особи згинули. Повстала пожежа, що перекинулася на сусідні загороди і знищила 21 будинків.

ЗА ОБРАЗУ ДЕРЖАВИ.

Віленський окружний суд засудив литовського священика Бенедикта Кріштофанiка за образу польської держави на 500 зл. ґривни з заміною на 2 тижні арешту.

БОРОТЬБА ПРОТИ ГРОМАДЯНСТВА І МІЖ ГРОМАДЯНСТВОМ У НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН. — Уряд настановив „жидівського диктатора" в особі Ганса Гінкля. Його обовязком є доглядати культурного життя Жидів і відділити їх від загально-громадянського життя. До 31-го серпня всі Жиди мають прилучитися до "Державної Ліґи жидівських культурних організацій". Уряд буде їх контролювати і дасть їм забезпеку.

Боротьба націстів проти католиків і католицький опір.

Нацисти розліпили великі афіші по всіх закутинах столиці. Хоч не називають католиків по імени, то кожний розуміє, що вони звернені проти католиків. Їх називається ворогами держави, обскурантами й вовками в овечій шкірі. Націсти закидають католикам, що вони роздають летючки з закидами проти націстів, начеб то націсти вели винищуючу боротьбу проти церкви, щоб опісля могли націстів знеславити й представити як большевиків.

Наче у відповідь на ці обвинувачення появилася католицька проклямація, яка взиває Німців до оборони німецької християнської батьківщини перед новим заливом поганства. Проклямація взиває католиків утримати дисципліну й розум у боротьбі. „Церква йде вперед з маєстатичною повагою впродовж довгих часів", сказано там. „Спокій і розвага це признаки сильних людей. Крики й прозивання є признаком слабости".

Папа приготовляє німецьку молодь на гірші часи.

У Кастель Ґандольфо приняв папа на авдієнції 50 членів організації німецької молоді. Сказав, що в Німеччині важкі часи, є причина до смутку, треба боротися проти поганства, але можуть прийти ще тяжчі часи. Одначе відваги не треба тратити.

РЕВОЛЬТУ В ГРЕЦІЇ ЗДАВЛЕНО.

АТЕНИ. — В місті Гераклion, на острові Креті, вибухли розрухи, як вислід ґенерального страйку з протестом проти монархістичного руху. Прийшло до вуличних боїв між 4,000 товпою й поліцією та військом. Згинули 6 людей, а ранених є щось 40 по обох боках. Товпа скапітулювала.

ЕТІОПІЯ ЦЕ ДАВИД У БОРОТЬБІ З ҐОЛІЯТОМ.

АДІС АБАБА. — Цісар Гайлі Селясі бере ситуацію поважно і каже (до кореспондента Північно-Американського газетного синдикату): „Наш великий попередник, цар Соломон, сказав, що мудрий чоловік сім разів покрутить язиком у своїм роті, заки скаже свою думку. Це ще й тепер знаменує проворність державного мужа. А біблія вчить нас, що Давид із своєї швигалки камінчиком убив Ґоліята". Потім сказав цісар, що він зробив усе, що в його силі, щоб не допустити до війни, яка булаб противна цивілізації. Потім переповів подрібно історію останніх граничних перепалок в італійським відділами.

У понеділок, 5-го серпня, цісареви представився новий секретар американського посольства, Корнелій ван Енґерт. Разом розмовляли оба пів години.

ПЛЯН ДЛЯ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЛОНДОН. — Ліґа Націй хоче дати Італії дещо з її домагань в Етіопії, але плянує свій протекторат над Етіопією. Це мало би бути предметом розмов на нараді трох держав, Англії, Франції й Італії, наступного тижня. З таким пляном вийшла Франція.

КОМУНІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ ДАЛЬШЕ СТРАШИТЬ СЕБЕ ФАШИСТАМИ.

МОСКВА. — На Конґресі Комінтерну промовляв Віліям Фостер. Казав, що комуністичний фронт проти фашизму приспорив большевикам міліон молодих робітників в Америці. Тепер роля комуністичної партії в Америці стає щораз важливіша. Буржуазна програма не зломила теперішньої кризи в Америці й тому робітники схиляються в сторону большевиків.

ЗАПОВІДАЄ НАЇЗД НІМЕЧЧИНИ НА СОВЄТИ.

ОКСФОРД (Англія). — Сер Джордж Пейш, англійський економіст у рефераті на „конґресі всіх людей" сказав, що скорше, чи пізніше Німеччина піде війною на Росію і спробує загорнути европейську Росію для себе. Коли світ дальше буде вести політику замикання кожної нації, вибухне революція в кожному краю. Німеччина і Японія не зрезиґнують з давньої ідеї боротися за ратунок свого життя, хіба що хтось подасть інший плян.

ФРАНЦУСЬКІ РОБІТНИЧІ СИНДИКАТИ ПРОТИ ЕКОНОМІЇ ЛЯВАЛЯ.

ПАРИЖ. — Ґенеральна Конференція Робітників рішуче противиться економічним плянам Лявaля, головно його думці про дефляцію. Таксамо рішучо не хоче допустити до замаху фашистів у Франції. Такі думки висловлено сьогодні на зібранню синдикату шкільних учителів. Зате домагається конференція удержавлення кредитів, урядової контролі над банками й цілої програми прилюдних робіт.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРАВДИВЕ ОБЛИЧЕ НОВОЇ ВІЙНИ

Нова війна, що може спалахнути кождої хвилі та обхопити знов увесь світ, уже показує своє правдиве обличе. Ріжні воєнні винаходи розкривають нам, як вона буде виглядати під технічним оглядом. Дипльоматична гра, що її тепер веде Італія перед нападом на Етіопію, показує, як вона буде починатися цинічними порушеннями договорів, умов та обіцянок, не казати вже про засади справедливости. Тепер іще одна риса, дуже характеристична для питання: хто саме буде в цій війні воювати? І за що?

Це питання великої ваги. Відомі великі зусилля всіх просто держав підчас першої світової війни вдержати дисципліну в воюючих арміях. Відомі факти бунтів в арміях Франції, переходи чеських полків з австрійської армії в аліянтські, карні експедиції в Ірляндії, відомі спеціяльні відділи машинових крісів у ріжних арміях, що гнали піхоту до наступів. Коли таке було в першій світовій війні, то хто захоче піти в другу світову війну, з образами страхіть першої, ще живими в людській памяті?

І ось у відповідь на це питання починається в ріжних державах, що приготовляються до зачіпки, спеціяльна пропаґанда. Один кореспондент з Італії пише, що там в однім місті змобілізовано в касарнях фашистівські „чорні сорочки". До уставлених у ряди промовив командант: „Всі, що не мають роботи, крок наперед!" Потім говорив до тих, що не мали роботи: „Витайте! Уряд вас витає! Ви будете мати честь виїхати в Африку, щоби зробити місце для італійської роботи".

Подібна аґітація ведеться вже віддавна в Японії. Там уряд говорить про те, що Японці мусять скольонізувати всю Азію, від Сибіру до Індії, щоби зробити місце для японської роботи.

Подібну аґітацію ведеться теж у Німеччині. Одна ґрупа німецьких політиків думає про те, якби то погодити польські інтереси з німецькими коштом кольонізації України.

Навіть в Америці є відгуки цеї пропаґанди в балачці, що, мовляв, безробіття скінчиться аж тоді, як Америка піде у війну.

Виглядає, що найближча війна буде війною безробітних. Вона буде носити маску дбання за інтереси робітників, як перша світова війна носила маску боротьби за демократію.

І як перша світова війна за демократію покінчилася заведенням автократії в преріжних формах, так і друга війна може скінчитися, замісць добуттям праці для безробітних, тільки ще більшим поширенням безробіття, себто загальним обідніням широких мас.

О. С.

ДОЛЯ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ

По розпаді таких кольосів, як Австро-Угорщина, Оттоманська імперія, а частинно й імперії Вільгельмівська і Романових, багато дехто думав, що національне питання, бодай у Середній Европі, остаточно вирішене. Останні події в Югославії і в Чехії, не кажучи вже про інші багатонаціональні держави, доводять, що так не є. Доводять, що доля всяких не однонаціональних держав не лише левіятанів, але й карликів — не певна.

Чеський міністер Бенеш на зїзді леґіоністів виголосив промову в Празі, в якій між іншим сказав такі знаменні слова: „Для нас велика конечність створити сильний єдністю, морально і числово міцний чесько-словацький нарід, що — мов ґранітовий бльок — міг би протиставитися іншим національним бльокам і ставити чоло всім зовнішнім нападам. Коли такого бльоку ми не створимо, — не опремося сильним національним бльокам. Це, передовсім, мають собі усвідомити Словаки. Не повинно бути ні Чехів, ні Словаків: мають бути лише Чехословаки".

Ось арґументація і формула пануючих маленьких націй Середньої Европи, яку вони перейняли від багатонаціональних імперій, що розпалися. Ось формула, яка — в їх очах — оправдує їх асиміляторську політику. Ту саму, яку вони колись закидали Німеччині, Росії, Туреччині, Австро-Угорщині, а яку тепер хочуть провадити самі.

Дійсним, міцним бльоком національним може бути лише **однонаціональна держава.** Лише держава, що складається не з кількох, а з одної нації — може перетревати всі історичні бурі. Лише вона знайде силу опору. Нечисленні Естонці, Лотиші, Фіни — устоялися на тих теренах, з яких мусіла забратися переможна армія великої Німеччини, — бо боролися за своє. Оттоманська мішана імперія кляпнула в 1912 р. перед кількома карликовими противниками — Сербією, Болгарією, Грецією. Але та сама Туреччина, оперши ся на турецькім патріотизмі **однонаціональної** анкарської держави — за Мустафи-Кемаля — змусила до відвороту в 1919—23 р. і Францію, і Велику Британію, і Італію, і розгромила їх сателіта — Грецію.

Бенеш має рацію, що тільки однонаціональний бльок, міцний патріотизмом, може остоятися в боротьбі всіх проти всіх — народів. Лише в одній помилився Бенеш — **штучно таких бльоків в XX. ст. не створити!** Ось про що забув він!

Великі держави бодай імпонували тим, яких прагнули асимілювати, великістю своїх завдань, розмахом своїх починань, велитенською силою своїх засобів, блеском культури. Але чим подібним можуть заімпонувати Словакам — Чехи, або хоч би там — Серби? (щоби не згадувати ще інших прикладів).

Кождий Хорват, кождий Словак, кождий Словенець подумав собі: коли вже повстали ліліпутові державки, як Югославія, або Чехословакія, — то чому не можуть повстати ліліпутові державки — Хорватія і Словакія? І на ці знапитання, не відповість ніякий Бенеш.

Новоутворені, основані на трупах Габсбурґської і Султанської імперії маленькі державки — всіми силами праґнуть створити у своїх **багатонаціональних** державах держави **однонаціональні,** створити штучно, через асиміляцію. Останні відомі нам події в Югославії і в Чехії доводять, що ця **асиміляція не вдасться...**

Факт, надзвичайно цікавий для будуччини цілої середньої Европи і нашого народу.

ТРИ ДНІ НА ВОЛИНІ

Волинь... Гарна, небідна і славна в історії частина нашої землі. Скільки думок і почувань насувається при тім слові. Українець-Галичанин з цікавістю хотів би побачити, як жиють, господарять, чого надіються, які бажання і думки мають наші брати за штучним сокальським кордоном.

Давній, державний кордон завалився, але виріс, на жаль, новий, адміністраційний, що ділить Галичину від Волині. Але для одного народу не може бути справжнього кордону, бо дух не спиняється перед ніякими рогачками. Волиняки починають таксамо думати, як ми, Галичани. Їх серця бються одним ритмом з нашими.

За тим то невидимим кордоном доводилось мені побувати цього року в часі Зелених Свят.

— — — — — — —

В суботу перед Зеленими Святами зайшов я у Львові до знайомої Волинячки, Любки К., яка того самого дня їхала до дому і згодилася бути моїм провідником у „них", за „кордоном". В г. 6.30 рано виїхали ми зі стації Львів—Підзамче до Луцька. Ваґони переповнені, переважно школярами, сонце пражить, духота нестерпна. Моя провідниця і я якось всадовилися під вікном і звідтіля приглядались околиці.

Безпосередньо коло Львова і недалеко за Львовом господарі управляють багато городовини, на яку є великий попит у Львові. Найбільше грядок салати, трохи менше помідорів і цибулі — панських і жидівських присмаків. А вся та городовина гарна, буйна, аж любо глянути. І не напрацювались того року коло неї городники, не треба було підливати: травень сам підливав своїми дощами.

Чим далі від Львова, тим городовини менше, одна-дві грядочки коло хати для власного вжитку господаря. Кілька стацій за Львовом бачимо всюди однакові в цілій Галичині — вузенькі, мов ремінці, селянські загінці, а на них всуміш позасівані: один житом, другий пшеницею, третій ярим збіжжям, четвертий засаджений бульбою.

Глядиш на ті вузенькі загінці й думаєш: вони вже так покраяні, що їх ніяк не можна більше краяти. Теперішні батьки як будуть ділити своїх дітей, то хіба вже будуть різати впоперек... А що дальше?

Та такі чорні думки скоро зникають: їх розвівають гарні високі, густі, з великим, довгим колоссям збіжжя, невеликі ще темно-зелені картоплі, що вже були всюди поскороджені. Тогорічні жнива заповідаються в цих околицях гарно. Одно дається зауважити: забагато по вівсах і ячменах свеþіпи. Здалека видається, що то не загін вівса, чи ячменю, лиш болотнистих сіножатей весною, коли то на ній розцвіте жовте латаття.

За такими думками час минає... Зближаємось до Волині, та, на жаль, вже темнота. Не довелося відразу любуватись волинськими країдами з вікна потягу. Моя провідниця, по яку вийшов на стацію брат зі сестрою, пішла домів, а я йду пізнавати Волинь і шукати нічлігу.

— — — — — — —

Переночував у якімсь жидівськім заїзді. Рано питаю господині, чи далеко від Луцька до села Милуші, до якого я вибрався до своїх знайомих.

— Недалеко — кажуть — 3 клм. Рішаюся йти. Виходжу на вулицю Ягайлонську, що є найголовнішою вулицею Луцька, бачу редакцію польського волинського часопису „Волинь", пізніше якимись бічними вуличками виходжу на вул. Костюшка, на якій бачу філію „Народньої Торговлі". Добрі люди кажуть, що простою вулицею, через міст на Стирі і передмістя Красне, зайду аж до Милуші. Десь так на год. 9. рано доходжу до своєї мети. Чого я там їхав і до кого, про це не буду писати, бо це справа приватна. Опишу тільки помічення і враження.

— — — — — —

На Волині зовсім інакше почуваєш себе, ніж у Галичині. Там вступає в тебе якийсь розмах, буйність, що розширюють віддих і душу. Там чуєш себе „широко", по степовому. Не знаю, чи на те впливають ті широкі, неподілені ще на вузенькі смужки десятини, на яких хвилює високе і густе мов гай збіжя, чи ті широкі волинські дороги, не тільки биті, але й пільні.

Волинські поля зовсім ріжняться від наших. Там не видно малих загоників, позасіваних всуміш. Там є лани і всі позасівані одним: як жито, то жито на цілім лані.

Там, куди я переходив, то дуже багато плекають хмелю. Коло кожного майже господарства, близько хати, є велика, або мала культура хмелю. Хміль добре поплатний, але коло нього треба багато напрацюватися, коло ставлення стовпів і засновування дротів, по яких він веться. Культура хмелю так виглядає: яких 300 чи 400 метрів квадратових, пообтичуваних довкола стовпами так завеликими, як телефонічні при дорозі. Один від другого на 10 метрів. Ті стовпи получені один з одним горою грубими дротами, а від тих дротів раз коло разу йдуть згори надолину тонші дроти, по яких веться хміль. В той час, як я тамтуди переходив, то хміль ще був малий, ті стовпи сторчали ще голі. Хміль, збіжжя і трави того року гарно зародили, тільки збіжя денеде трошки повилягали від невеличкої бурі, що тамтуди тиждень перед Зеленими Святами перейшла. Одно впадає в очі на волинських полях: як у нас найбільше загоників відступають під управу бульби, так тут бульби управляють дуже мало. Їдять хліб, і то гарний.

— — — — — —

Волиняки, як і всі Українці, дуже гостинні. Мене приняли дуже радо: і накормили і напоїли і нічліг запевнили. А харчуються вони куди краще ніж Галичани. У нас їдять і рано бульбу і в полудне бульбу і вечором бульбу, домішуючи до неї то солодке, то квасне молоко, то капусту, то поливку. А мясо хіба на Великдень, на Різдво, або ще на який празник, хрестини, чи весілля їдять. Волиняки в порівнанні з ними їдять „по панськи". Вони ще пють і каву і какао і хліба мають більше, ну і мяса таки бодай раз на тиждень, у неділю і в свята їдять. Це дасться пізнати по їх вигляді. Вони повні, круглі, не видно на них костей, як у наших Галичан. А й страви волинські інший смак мають і в інший спосіб їх їдять, а саме без хліба і без бульби. Всі страви їх дуже солені.

І мешкати Волиняки мають більше де. Їхні хати більші, простірніші. Дім поділений на середині сіньми, де є кухня з кухонною посудою, а по обох боках сіней мешканеві хати, — покої. У засібніших кожна ханта поділена ще на дві, так що є аж 4 покої.

— — — — — — —

Милуша — село невеличке. Населення мішане: є Українці, Поляки і кольоністи Чехи. Тих останніх є найбільше. Доми всі тут (крім одного мурованого) деревляні, криті соломою, а декотрі бляхою. Черепиці я не зауважив ні на одному домі. Церковця невеличка, деревляна, ще передвоєнна. Богослуження правиться українською мовою.

Стодоли і стайні всі деревляні і криті соломою. Худоби тут не гонять пасти на громадське пасовисько, — кожен господар має своє власне, і там пасе. Переважно держить худобу цілий рік у стайні. Коні таксамо.

До Галичан Волиняки ставляться дуже сердечно і в дечім нам завидують. Приміром у бесіді з ними про „Просвіти", кооперативи і т. і., почуєш від них таке: „Е, що у вас, в Галичині ще яко-тако".

Старші Волиняки говорять іще трохи з російська, але в молодих російщини вже не чути. Молоді, а ще котрі більше начитані, балакають чистою літературною мовою.

А тепер найважніше: яка свідомість на Волині? — З того, що я чув у розмові з ними, то досить велика. Хоч у них „Просвіти" всі позамикали, кооперативи, які ще десьнедесь існують, виключили з під впливів Р. С. У. К. у Львові, ніяких товариств спортових, чи яких інших, деб гуртувалась молодь, крім „стшельца", організувати не можливо... А всетаки свідомість на Волині росте з року на рік, головно між молодю. Але й між старшими також. Ту свідомість можна пізнати з розмови з ними (як добре пізнають, „хто" ти), або от хоч би з завзятої боротьби, яку ведуть Волиняки за українських священиків і українську церкву.

Степан Женецький.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина I.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

15

— То треба було їй на хвіст соли насипати.

— Ні. Тож тільки зайців так ловлять сіллю... Соли я не мав.

— Другий раз візьми. Як тільки зобачиш якого птаха, одразу сипни на хвіст соли, і є.

— Умовкни там, старий — заговорила мати. — Я вже заснути б хотіла...

Такий зворіт справи Володькові зовсім не подобався. Він же тільки розійшовся, тільки на відповідний натрапив мент... Одначе треба хоч на хвильку втихомиритись... Ах, чорт... Знов той осоружний цвіркун... Ну, щоб йому праве око, капосному, вилізло... А Хвидот як дихає, ніби підкульгує... Відблиск місяця сповз уже з посудника на землю. Володько не втримається. Він починає соватись, вертітись. Ні, він мусить дещо ще розпитати. Як же так? Всі все знають, а він один, мов баран. Дай, Боже, хоробрости.

— Тату... — починає він тихо, обережно, мов злодій. Він щось вкрасти хоче. Так.

— Таааату!...

— Та спи вже, спи. Бач мати на нас гримає. Ще макогоном пожбурить.

— Тату?...

— Ну, чого тобі?...

— Я з Хвидотом недавно бачив ужа — і від цієї згадки Володька проймає острах. Шепче він це з тремтінням в горлі. Йому б страх як хотілося б пригорнутись щільно до батька, тісно обняти рученятами його шию. Але це тільки паненята так роблять. Він мужичиня. Йому не личать пестощі. Обнімати, хоч і батька — сором. То ще Хвидот може з матірю леститись, але ж він що. Сопляк малий. Він ще не виговорить букви л, ж, — каже в, з... Не виговорить ч, а каже ц... Володько найбільше, що міг дістати від матері, так то пару слів та погладження по голівці... А від батька і того ні. Батько лиш часом попругою через спину струсне... Ну, але то гіркі лестощі... Одначе Володько нікого так не любить і ніким так не гордий, як своїм татом... Тато! Його тато! Такого чоловіка не знайдеш ніде на світі. В цьому Володько свято переконаний.

— А де ж ти бачив того вужа?

— На Харитоновому полі, там за рівчаком. Хвидот не розпізнав одразу, що то таке. Хотів взяти його в руку. Вуж так лежить витягнутий, як палиця яка. Хвидот стоїть над ним і гукає: — Володьку, Володьку! Дивись! Ци то павка, ци то уз? От дурний. Правда? Я зараз крикнув. То уж! Тікай! І ми втікли. Чи уж кріпко кусає?

— Коли хочеш, щоб тебе заграбали в могилку, то спробуй.

— А де діваються вужі зимою?

— Зимою вони сплять по норах.

— А що вони їдять?...

— А що ти думаєш? Думаєш, вони такі жеруни як ти? Вони засипають і сплять. Їсти їм тоді не треба.

— Як то? Цілу зиму сплять і нічого не їдять?

— Розуміється.

— А правда, добре було б, щоб усі вужі виздихали?

— Може й добре. Але щоб тоді їли чорногузи?

— А чорногузи не здохнуть від ужів?

— Нєє, це вже така тварина, що їсть тобі і жабу, і вужа, і після того чує себе так, ніби це були вареники з маслом.

— Тату, тату! Чому то чорногузів кличуть Іваном? А де вони діваються зимою?

— Бо так їх піп охрестив. А чому тебе кличуть шмаркачом? Бо так тобі личить. А на зиму вони відлітають від нас.

— Куди вони відлітають?

— У теплі краї. Знаєш, як наша мати печі тримається, так боцюни літа. Вони хотіли б, щоб завше було тільки літо, а у нас є й зима. От вони й летять того літа шукати деінде.

— Тату! А деж ті краї? Там ніколи немає зими? А чому? Де це?

— То далеко. Звідсіль не зобачиш. За морем. Багато птахів відлітає туди, але весною вони знову вернуться.

— От, там певно злетиться дуже багато птахів. Га?

— Розуміється. Але там є й такі, яких ми ніколи не бачимо. Чув про Жар-птицю? Ну от. У казках, правда? А там вона в дійсності є. Бачив ти у того, що з катеринкою ходить та щастя розносить. У нього є папуга? Бачив? Це він купив і носить, а там вони по деревах, як горобці гицають. Ще там є такі пташечки, як бджоли. Малюсінькі і блискучі. Вони звуться колібрі...

— Ох, Боже! вирвалось зненацька у Володька. Йому аж дух заперло. Він аж помовчав хвильку.

— Це, мабуть, хороше. Така мацісінька пташечка. І несе вона яйця?

— Несе. Розуміється. Як маленькі горошинки.

— А чи є там і вужі?

— Ого. Та ще й які. Такі, що лигнув би тебе за один раз, як суничку і навіть не облизався б. Там того гаду видимо-невидимо. Там і звірі хижі. Там є такий звір, що в нашу клуню не вліз би. Він зветься слон. Такого слона оговкали і ним їздять. Вишкрябається на нього з пять чоловіка і при. І той пре. Є там і леви, і тигри. Все то страшні та здоровенні звірюки. Не дай Бог попасти такому в пазурі. Одразу поласує тобою і все. Там повно того...

— А чи є там і люди?...

— А де їх нема. Скрізь є люди. Лише трохи не такі, як ми. Чорні і губи у них, як у нашої корови Маньки.

— А їх тату, не поїдять ужі та слони?

— Та, який біс. Людина такий звір, що й слона зїсть. Вони мають завше при собі зброю. Рушниці, луки, сокирки.

— Далеко то є, тату?

— Ну, не близько. Ми з тобою набрат би, чи й доїхали.

— А я, як виросту, то поїду. Кудою туди їхати?

— То треба їхати водою, морями...

— А, а... А що то є море?...

— То є такий дуже великий став. Такий великий, що навіть другого берега не вглядиш. Туди стікаються ріки усього світу.

— А де там та вода дівається?

— Хм... — Тут і сам Матвій вже не знав, що відповісти. Чорт її знає, де вона дівається.

— Та, каже старий, у морі є така безодня. Така безодня, що туди вливається вічне вода... Та я її не бачив.

— А хтож то бачив?

— Були такі цікаві, що бачили.

— А наша річка теж туди пливе?...

— Ні. Наша насамперед вливається до Горині. Колись до Острога поїдем, то зобачиш.

— А коли ми до Острога?...

— Еге. Терпи, козаче, отаманом будеш... Колись поїдем.

— А та Горинь куди тече?...

— Десь далі. Туди далі, на Полісся. Там є багна такі, а в багнах тих є річка Припять. Отуди десь... А Припять впадає в Дніпро...

(Далі буде).

На селі.

Ішов панок дорогою і стрінув селянку:

— А куди то до села Білоніськовець?

— Та во, йдіть прямо, а потім доріжкою наліво.

— Дякую.

— Замало.

Панок рад-не-рад дає селянці 50 сотиків.

— Замало.

Панок дає ще 50 с.

— Ой, замало.

— Більше вам не можу дати.

— Та я й того не хотіла.

Щойно пізніше довідався панок, що в нас у деяких селах на „дякую" відповідають усе „замало".

—o—

Добрий братанич.

Лікар: Ваш стрийко дуже хорий. Мусите бути на все приготовані.

Братанич: На все ні, пане докторе. Є ще інші спадкоємці.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДЛЯ ЗРОЗУМІННЯ ЛЮДИНИ Й ЕПОХИ.

„Манчестер Ґардієн" подає критику аж трох книжок про Гінденбурґа. Одну книжку написав німецький журналіст жидівського роду, Еміль Людвіґ. Другу — братанич Гінденбурґа, майор Ґерт фон Гінденбурґ. Третю — Рудольф Ольден. Дві перші біоґрафії вже появилися в анґлійськім перекладі, а третю критик ґазети знає з німецького ориґіналу та домагається її перекладу анґлійською мовою.

З писань анґлійських критиків і з самого факту видання аж двох книжок про життя німецького ґенерала й президента бачимо, яку цікавість мають Анґлійці до зрозуміння визначної особи німецького народу.

Чи є в нас така цікавість хочби до зрозуміння великих осіб нашої власної історії?

ЗВІДКИ ЦІКАВІСТЬ?

Критик „Ґадієна" приходить на основі трох книжок до переконання, що Гінденбурґ був один з тих людей, що все хотіли робити добре, а все робили зле.

Причиною цього було те, що Гінденбурґ жив на переломі віків, себто коли ламалося старе, а нове щойно народжувалося. Тому для зрозуміння Гінденбурґа треба зрозуміти епоху, в котрій він виступав.

Отже за анґлійським зацікавленням Гінденбурґом є бажання Анґлійців зрозуміти цю епоху, себто сучасний нам вік.

Чи маємо ми бажання зрозуміти цей вік, чи може маємо лише стільки цікавости для таких справ, що має віл?

ЧИ В ГРУБОСТИ КНИЖКИ СИЛА?

Книжка Еміля Людвиґа про Гінденбурґа це грубезний томище на 400 сторін. Критики хвалять його за легкий, приступний народови стиль. Книжка цікава та має певну вартість як повчаюча література. Одначе їй закидують, що вона не дає глибшого зрозуміння історичних і політичних подій, що заслабо розкриває справжнє життя часів.

Книжка Рудольфа Ольдена менша, але вона дає все те, чого не дає книжка Людвіґа. Вона зясовує нам епоху Гінденбурґа та змальовує його як представника „прусацтва".

ЖЕРЕЛО ВИЩОСТИ КНИЖКИ НАД КНИЖКОЮ.

Звідки вищість книжки Ольдена над книжкою Людвіґа?

Критик „Ґардієна" каже: Ольден певно стратив на свою книжку стільки років, скільки Людвіґ стратив тижнів на свою".

Людина, що судить умову працю поверховно, думає, що людина, котра на написання 400 сторін потребує місяць часу, є 12 разів мудріша від людини, що на написання меншої книжки потребує року. Фахові люди, що розуміються на умовій праці, думають інакше.

Тому в писанню „Ґардієна" про життєписи Гінденбурґа видно немовби жаль, що по анґлійськи появилася грубезна книжка Людвіґа, а не появилася багато менша книжка Ольдена, котрій Ольден присвятив стільки років, скільки Людвіґ присвятив тижнів.

ХТО КРАЩЕ ЗНАЄ.

Здавалось би, що з усіх життєписців Гінденбурґа найкраще знав його братанич. Він знав його особисто. Він знав про нього річи, яких інші не знали. І братанич не хотів нічого про свого великого стрия закривати. Він справді старався помістити в книжці все, що він знав.

Одначе вона не робить на критиків враження „отвертої" книжки, якої автор не хоче нічого перед читачем закривати.

До „отвертости" замало бути кревняком і знати свій „предмет" з першої руки. До цього треба ще певної здібности подивитися в глибину душі, бути чутливим на товчки людської поведінки.

М. Костишин.

ЧИ ЦЕ ЛЮДИ!?

(З дня)

Щось душу гнобить, як згадаю
Колишні хвилі, як то було,
Про зло. А добро проминуло,
Мовчить, не знаючи, чого.
Чи в сні дрімає, що замовкло,
Чи десь під тином, Бог то знає,
Чи засмерділося тюрмою,
Чи хтось про нього ще згадає,
За що замучили його.
А світ сповили в отсій моді
Гріхи, хула, брехня та й годі.
Вандрують наче побратими.
Дивись, смеркається за ними,
А шлях терном криє
Та від сходу до заходу
Гураган шаліє.
Сонце промінням кидає,
Нишком заглядає
На світ Божий, на ці люди,
І про них думає:
Про їх долю, що родились
Як царі, магнати,
Як вельможі, ґенерали,
В киреях пралати.
Всіх же сонце однаково
Теплом огрівало,
А тепер!... О, Боже милий,
В глумі не пізнало.
Вродились людоїди,
Харцизи погані...
Там дивиться: годованці
В людей на пошані,
Що торгують святим словом.
Деж правди мірило?
Запродане за гріш Юдин,
Ладан і кадило.
Там дивися! Нехрещені
Ростуть ідіоти!...
Там гордіші самозванці
Взялись до роботи,
Підшиваються брехнею.
Деж тут правді бути,
Як на трупах, людській крові
Славу пруть здобути?
Кругом хаос, де поглянеш,
Вулькани клекочуть,
А неситих палить спрага —
Крови, крови хочуть!
Поміж ними тиняється
І душа убога,
Скитається попід тини,
Часом зза порога
Тихесенько приглянеться
Несितій голоті,
Як жеруться при юдиній
Поганій роботі.
Чиж це люди?! Боже милий,
Це гірш як Нерони!
Це неволя вавилонська,
Люті фараони!
Це Каїни, братовбивці,
Нікчемна голота,
Що втрутила вбогу душу
Штиком до болота.
Святу правду розпинають,
Забули про Бога,
А про небо розказують,
Як веде дорога.
Про добро, про рай Господній
Як там жити гарно...
Знай, за гроші все сторгуєш,
Нічого задармо...
Оттакий глум на цім світі
Довкруги шаліє,
На розпуттю від мудрости
Все божеволіє.
Сонце промінням кидає,
Заглядає всюди,
Часом криється за хмари,
Бо погані люди.
Зажурилася діброва,
Що літо минає,
Трава вяне, тільки вітер
Химерно гуляє.

ЗА ФІЗИЧНЕ Й МОРАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ НАРОДУ

(Передрук із львівського „Діла").

I.

Грецький фільософ Плятон у своїй концепції ідеального влаштування людського життя пропонував між іншим поділ народу на кляси. Він знав, що загал самочинно нічого не творить, що треба товчка, рушного менту, який надав би напрям праці цілої суспільности. Бож з нічого — ніщо.

II.

Щоб розбудити людську енергію, яка всежтаки у кожному з нас дрімає і має в потенції велику силу, треба двох передумов: 1) здорового незґанґринованого п р е д м е т у (людини) і 2) відповідного психічного наставлення.

Добрим прикладом для нас Японія. У цій країні шукаймо зразків і науки.

У здоровому тілі здорова душа. І навпаки... Колиж людина фізично й морально слаба, не можемо домагатися від неї якоїнебудь праці, творчого запалу. Коли когось зїдає недуга, то даремна річ хотіти, щоб він був корисною одиницею для свого окруження. Коли когось мучать пристрастиналоги, не моґтимемо з ним гаразд співпрацювати.

У засаді енерґійною буде людина фізично здорова. І ту велику заслугу для націй кладуть і кластимуть протиалькогольні (протинікотинні) товариства та всякі лікарські й добродійні заведення. Треба лише, щоб люди, які посвятили себе таким гарним ідеям (які викресали в собі Божу іскру), всеціло віддалися своїй праці і без упину ширили свої гасла, без уговку вели пропаґанду та цифрами й життєвими прикладами висвітлювали корисність свого труду. У нас на цій ділянці зроблено багато. Ми одні з перших, що кинулися ратувати народ від фізичної деґенерації. Отже праця почата, лише завзято треба її кінчити.

А саме треба звернути належну увагу на Гуцульщину та вирвати її з ярма сифілісу й алькоголю, вирвати з коренем з Волині пиянство (між іншим страшної денатурки), освідомити решту краю із страшними наслідками неморального й неґіґієнічного життя. За вами тут вдячне поле праці, душпастирі по всіх закутинах!

Оздоровити націю фізично —важна передумова будучности. Що це не перебільшення, вказують нам сусідні народи, які в цьому напрямі хапаються найрадикальніших засобів.

Та й самого фізичного здоровля мало. Слушно завважує Ферстер, що треба звернути бачну увагу і на душу людини. Муситься їй вщіплювати шляхетність, лицарськість, тугу за всім, що тарне. Треба дати їй здоровий корм, треба заедно плекати кожну душу, як ростинку. І тут найважніший голос має церква. Вона перша покликана до цього завдання, вона й має найбільше даних.

Добра, моральна, високопатріотична преса мусить стануть їй до помочі.

Але й це ще не все. Кожна людина реаґує інакше на ці самі ідеї та гасла. Інакше приймає це саме інтеліґентна одиниця, а інакше неграмотна.

Вкінці неграмотний не має змоги самостійно навчатись, а живе, добре слово не все заглядає до курних хат. Ту і дальший корінь лиха. Тож третім обовязком свідомих є викорінення неграмотности. Чиж це не страшне, що, скажім, 50 прц. народу не вміють відчитати власного назвища? Якоїж діяльности, якої творчої праці, чого можемо сподіватися від цих неграмотних?

У нас не все гаразд із вихованням. Треба було колись впоїти у нашу молодь, що мілїон разів кращим громадянином є той, що від ранку до вечора вистоює за лядою, чи важко фізично працює, ніж той, що безглуздо себе афішує, бореться проти всіх і чекає Божого милосердя... Отже нашою конечністю є перевиховати суспільність фізично й морально! Змінити її зовсім! Вілляти до неї нового духа! Це триватиме довго. Та нема ради. Найкращим матеріялом — молодий нарибок:: від нього й треба почати.

III.

Щоб здорова, нормальна людина працювала творчо, то мусить вона мати ще і якісь перспективи перед собою, мусить мати віру, що її праця дасть їй реальні висліди.

У кожного народу є одиниці, що власною працею, досвідом і умом стали сильно „на ногах". Це еліта народу. Превелике ї завдання! Від неї всі ждуть помочі, ради, авторитетного слова. І вона це має всім дати. Ця верхівка обовязана словом і ділом, письмом і фактами вливати духа в усі шари, вказуючи шлях, яким вони всі мають іти. Муситься переродити націю. Муситься вілляти в неї нового молодечого запалу і розмаху, треба викреслити з духової творчости народу ввесь сум і тугу. Не можна позволити, щоб хтонебудь зневірювавсь у позитивний вислід своїх змагань; треба зединити народ в один орґанізм- моноліт, якого провідним мотивом булоб: радісно працюй!

Бо що вбиває в народі енерґію? Сентиментальність, плаксивість, принаженість. Ми мусимо в себе впоїти віру в будучність. Віру в те, що життя творимо ми самі, будучину куємо теж самі.

На кожнім відчиті, на кожнім рефераті, при кожній нагоді кидати лиш бадьорі кличі, наводити за приклади тих, що енерґією і вірою вибились. У нас не сміє бути місця зневірі. Якби хто навіть утратив надію, то булоб злочином, колиб іншим її відбирав. У боротьбі перемагають сильні. Коли інколи загляне до нас лихо, то треба з ним битися: на те воно і є. У цій боротьбі мусимо всі бути причасними. Всі свідомі мають творити авангарду. А зразком для нас нехай будуть Шведи, Данці та інші.

„Нічого не робити — це смерть" — казав Фридрих Великий. Ми маємо свою інтеліґенцію між іншим і на те, щоби заедно працювати над народом. Часом і жертву з себе треба зробити, так щож: треба... Помагаймо один одному, творім допомогові фонди для витягнення з нужди наших селян, орґанізуймо капітал для помочі нашій творчій молоді.

IV.

Хтож це все переведе у життя? Всі ми і кожний з нас...

Всеукраїнський конгрес, що згодом збереться, повинен бути зворотним ментом і вихідною точкою. Він мусить зорґанізувати еліту нації, якої святим і найпершим обовязком буде вирвати (шляхом нами наміченим) націю зі шпонів байдужого отупіння.

Всеукраїснький конгрес повинен зорганізувати окрему постійну **„Комісію для плекання національної енерґії"**, яка всіми засобами змагатиме, щоб наш нарід зробити сильним, гордим і життєрадісним.

Деструктивна психіка, що її нам накинули віки, пропаде при вмілій праці і моральному проводові тих, яких Провидіння покликало бути першими в нації.

Вони звернуть бачну увагу на те, щоб всесторонньо розбудувати економічно - господарське життя, духове життя, щоб провінціональний провід розвинув максимум творчої активности, щоб щезло політичне безголовя, а нарід став суцільним єдиним орґанізмом.

Важні це і превеликі завдання, довгий і трудний шлях — але його пройти мусимо, як проходять його інші народи, бо пройдення його дасть нам можність зреалізувати найвищі ідеали.

„Лиш борись, а не корись,
Краще впадь а не зломись".

М-р Богдан Теодот Садовський.

Злобний.

Перед дверима стоїть жебрак. Виходить служниця і каже:

— Що ви тут приходите жебрати?

— А що, може до вас залишитися?...

Наша точність.

На залізничий перестанок, через який поїзд переходить тільки раз на добу, приходить селянин. Поїзд уже перед годиною відійшов.

— Коли відходить кулея? — питає залізничника?

— Завтра десь під цю пору.

— Ну, слава Богу, — каже селянин, — що я таки кулеї не втратив.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПЕРЕД ТРЕТІМ ЗІЗДОМ.

Українська молодь орґанізується. Почавши від Першого Конґресу Української Молоді, що відбувся в Шікаґо в липні 1933 р., дух орґанізаційности наповнив серце нашої молоді. Той дух уже поборов нашу байдужність до орґанізаційної праці. Він кличе усіх до дальшої праці, до дальших трудів, до перемоги.

В чім наша перемога? Наша перемога настане тоді, коли вся українська молодь Америки знайде себе, пізнає себе, пізнає свої проблєми, а в кінці зґуртується в одну сильну ґрупу молодих ідейних Українців, що продовжатимуть добру роботу своїх батьків.

Як сказано, наша молодь вже почала свою оранізаційну роботу. Вона зробила, що лиш могла; на попередніх своїх зїздах ми себе знайшли і почасти пізнали. Ми запізналися з деякими проблемами. Ми навіть почали сильну орґанізацію. Тільки що наша орґанізація ще не сильна. Вона ще замолода, недосвідчена. Не всі зуміли зрозуміти ту велику ідею лучности **всеї** української модолі, яку проголосила наша молодь на своїх зїздах. Та, час той недалекий, що всі її пізнають і будуть для неї працювати.

З кожним роком ми будемо кріпшати, рости.

Цього року на своїм Ш. Зїзді, що відбудеться в днях 1 й 2 вересня у місті Дітрйот, Мішиґен, ми, українська молодь, знову будемо мати нагоду зійтися на спільні наради, щоб застановитися, що нам далі робити.

Тільки нам потрібно кооперації усієї української молоді зі всіх околиць Америки. Нам потрібно представників **усіх** молодечих клюбів і орґанізацій, щоби разом спільно можна було витичити шлях до реальної праці.

Час вже недалекий, коли знову зїдемося разом. Треба придумати пляни; вибрати делеґатів, подумати про спосіб переїзду і т. д. Тож до праці, українська молоде! Час уже недалекий, коли всі побачимося на нашому зїзді в Дітройті!

Ф. Б. Луців,
Трентон, Н. Дж.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО.

Часто говоримо, що в Америці ніщо з їдження нам так не смакує, як смакувало в старому краю. Дійсно, коли ми споживаємо тут овочі, городовину, масло, сир, яйця, солонину й т. п., то завжди відчуваємо брак соковитости й смаку. Причиною цього не є те (як багато людей думає), що тут інше підсоння й відмінна земля від нашої краєвої. Справжня причина криється в тому, що умовини американського ринку такі, що на нім нема достиглих овочів і достиглої городовини, та що рідко коли можна купити харчові продукти свіжими. Звичайно всі ті продукти передержується довший час на ріжних складах, або перевозиться за кілька тисяч миль, поки попаде до споживача. Тому саме городовину й овочі зривають недостиглими, а достигають вони вже пізніше. Інші продукти ріжними способами заправляється та консервується так, щоб вони були „свіжими" як найдовше. До того ще треба знати, що тут багато ріжних продуктів підроблюється.

Далі, ціни на продукти ліпшої якости такі високі, що годі нашому пересічному споживачеви їх докупитися. Добрі продукти продається лише в дуже дорогих склепах та подається до їдження в незвичайно дорогих ресторанах. Особливо тяжко дістати добрі продукти пересічному споживачеви великих міст, а зокрема таких, як Ню Йорк. Щоб дати можливість українському споживачеви дістати ті продукти першої якости, впрост від фармерів зі стейту Ню Джерзі, та щоб усунути десятки ріжних перекупців та підроблювачів, ґрупа Українців на чолі з гром. Володимиром Кедровським заснувала спілку, яка на початках почне довозити до Ню Йорку та його околиць курячі яйця, щоб постачати їх для українських споживчих крамниць і ресторанів, як також посередньо українським споживачам. Далі мається на меті довозити й інші продукти фармерства, які набуватимуться переважно в українських фармерів стейту Ню Джерзі, які відомі зі своєї вмілої та совісної господарки. Цим способом спілка хоче дати можливість українським споживачам діставати для себе продукти першої якости по приступних цінах.

Спілка береться в першу чергу за доставу яєць тому, що це є один з найважніших чинників поживи для людей, а особливо для дітей. А на ринку в Ню Йорку та в околицях продають по більшости яйця такі, що перебули тисячі миль подорожі, пролежали в „сториджах" місяцями й т. п. Такі яйця продають звичайно як „свіжі" й першої якости, коли на ділі воно так не є, бо те, що добре, ціниться в руках десятого перекупця так дорого, що воно попадає на столи лише багачів. Ось недавно в Ню Йорку затруїлися солодким печивом кілька соток людей. На слідстві виявилося, що до цього печива вжито яйця, які походять зі стейту Вайоміґ, чи ще з якогось дальшого, які попали до Шікаґо на ринок, а звідти до Ню Йорку, а вже потім до шлунків споживачів. Ось так люди часто труяться й псують назавжди свої шлунки й не знають чим. Особливо це тяжко відбивається на здоровлю дітей.

На вулицях Ню Йорку вештається багато ріжних „фармерів", що продають „свіжі" яйця дешевше, ніж вони коштують на фармах в околицях Ню Йорку. Отже легко можна собі уявити, які це „свіжі" яйця та яку вони подорож відбули, щоб через десяті руки попасти на стіл споживача — з далеких стейтів, а не з Ню Джерзі, як говориться про всі яйця, бо відомо, що ці яйця, а особливо з округи Мілвіл, де осіли українські фармери, вважаються найкращими на цілу Америку. Українська спілка має своїм завданням дати дійсно добрий продукт українському споживачеви. Побажано, щоб це підприємство скоро розрослося до великих розмірів і здобуло собі таку славу, яку в Европі здобув український „Маслосоюз", що славиться тепер найліпшим маслом у цілій Европі. Мусимо дбати про те, щоб український бизнес у Злучених Державах розвивався, ширився й скріплювався, бо він таксамо важний у нашому національному життю, як і інші ділянки нашого орґанізаційного життя.

Павло Гаврилів,
Перт Амбой, Н. Дж.

Голодний.

Вертається пан з бюра дуже голодний.

— Мариню, дай мені котлета.

— Нема, прошу пана, бо пес украв.

— Ну, то дай горівки.

— Нема також, бо пес вивернув фляшку.

— Ну, то дай хоч зрази.

— Та нема, бо пес зїв.

— Ну, то дай уже того пса, бо хібаж мушу щось перекусити.

Павло Буркан.

КАСЬКА І ПРИСЬКА

(Оповідання).

(3)

— Ти ще того не знаєш, бо й взагалі мало хто знає, що можна. Я стара, то й пережила неодно таке, про що такі діти, як ти, й не чули. Таким способом тому два роки вмер Хомаза. Його жінка не могла дістати отруї, отже заплатила три задушні служби. Стару Чакурдиху замолив на смерть її зять. Коли в лісі знайшли небіжчиком коминяря Сафяника, і лікар, що поров його, не знайшов причини смерти, то я зараз вгадала, що то його рідний брат доїхав йому, найнявши за його душу три служби. Мій дядько Никодим, брат мого батька, також умер вчасною смертю, бо якийсь, що любив одну дівку з ним, замолив його на смерть.

Слухаючи, Приська вірила і не вірила. Їй не могло поміститися в голові, що попи пускаються на такий поганий, нехристіянський інтерес. Вона спитала:

— Чи попи мають таку силу, і чи вони мають совість, правлячи такі служби?

— Не кождий втне таку штуку,—відповіла стара — і не кождий, що вміє зробити таке, хоче се робити. Наш парох вміє і хоче.

— Та то правда, що Служба Божа має велику силу. То легко подумати собі, що Службою Божою дасться зробити все... Велика, велика сила є в Службі Божій... Та чи бачив хто, як вона платила за задушні служби?

— Я бачила! — крикнула стара. — Бачили мої власні очи. Щоби я ось тут таки зараз осліпла, як брешу!

— Ви були може з нею на приходстві? Були з нею у єгомосця?

— То було так: я була в церкві подивитися, чи в лямпці коло святого Миколи є ще масло, чи може вже висвітилося. Масла було ще досить. Виходячи з церкви, я припадково глянула на хоругву з образом святого Миколи. На твоє щастя святий Микола мав роздерту губу. Кажу, на твоє щастя, бо як би не та роздерта губа святого Миколи, то я була би не бачила і не вчула того, що бачила і вчула. Я була би не могла перестерегти і спасти тебе...

— Щож ви бачили і чули?

— Стрівай! Всього не можу нараз висипати з писка. Отже я погадала собі, що таке каліцтво на губі святого Миколи то сором для парохіян. Я собі подумала, що треба просити попа, щоби замовив іншого святого Миколу і щоби пришив його на хоругву. Іду до попа, відчиняю двері, а там...

— Катерина? Замовляє задушні служби для мене?

— А хтож, як не Катерина?... Я стаю на порозі і ще бачу, як вона пхає попови в руку три срібні і ще пригадує, що то на три служби за душу.

„Що ти тут робиш, Касько?"

Я питаю її. А вона не сказала нічого, тільки від вуха до вуха зробилася як печений рак. Сказала „Слава Йсу Христу" і пішла. Я сказала єгомосцеви, що на хоругву треба дати нового святого Миколу, або старому полатати губу, і також пішла.

— Ви не питали єгомосця, за чию душу вона замовила ті служби?

— Та нащо було питати?! Хібаж Семань мене баламутить? Не я для Каськи небезпечна. Ти знаєш, хто!

— Щож я тепер зроблю? — питала Приська безрадно.

— Ратуйся! Клин вибивається клином. Як вона з тобою, так ти з нею. Не будеш мати гріха, бо то буде в обороні твого власного життя. Іди ще нині, або найдалі завтра до пароха і заплати три служби за душу Каськи.

— То помремо обі! — замітила Приська.

— Жаль тобі її?

— Мені жаль вмирати.

— Ти, дівко, не розумієш того. Та, що платить за службу, мусить сама бути на службі і мусить сама завзято молитися, як хоче, щоби служба мала силу, і як хоче свого ворога замолити на смерть. Отже ти проси єгомосця, щоби він ті служби, за які ти заплатиш, відправив скорше, як служби, замовлені Каською. Як так станеться і як ти тоді будеш в церкві, і як будеш пильно молитися, то Каська вмре, і на ті служби, які тебе мають звести з сего світа, не прийде. Семань буде твій.

Приська дрожала цілим тілом, дзвонила зубами.

— Мені зимно, — сказала.

— Я вірю тобі, бо то не жарти. Смерть стоїть за твоїми плечима. Треба її справити до твого ворога. Ідиж до пароха і проси його, щоби вперед читав твої служби. Дуже делікатно проси. Як би крутив, як би микитив і казав, що хто перший прийде до млина, той перший меле, то скажи йому, що стара Соломія, цілуючи його руки, прислала тебе до нього. Не відходи від нього поти, поки не вволить твою волю. А не скажи якої дурниці і балакай розумно!

(Далі буде).

„ТАРАС БУЛЬБА" ПО МОСКОВСЬКИ.

Офінор доносить з Парижа, що французько-жидівська фільмова група закінчує знимки нової монументальної фільми „Тарас Бульба", які провадяться під керуванням відомого советського режисера Грановського. Хоч до участи в фільмі нікого з українських артистичних сил не допущено, то, як зачуваємо, дирекція має обійтися без Українців, взявши за основу фільми подібну фільму, яка була яких 15 років тому скомпонована в Советах і яка слушно викликала обурення всього українського громадянства. Правдоподібно деякі сцени зо старої фільми будуть включені вповні і лише переведені французькою й англійською мовою. Зогляду на це не зайво згадати, як був поставлений „Тарас Бульба" Советами, очевидно з метою зробити посміховище з найбільшої української епопеї. В цьому „шедеврі" Тарас Бульба робить для своїх синів вечірку, на якій музики грають на балабайках, а дівчата танцюють наприсядки в той час, коли присутні плещуть у такт в долоні на спосіб Кавказців. Хата Бульби є звичайна поліська селянська хата, оточена бідними хлівами, а полковниця Бульбиха ходить боса по подвірю. Курінї в Запорозькій Січи зроблені на спосіб циганських шатер, і вони такі маленькі, що в них можна лише сидіти, а не лежати, ні стояти. В якости комічного елементу автори ввели таку сцену: Полковник Бульба напивається і валяється під плотом. Приходить свиня, яку він зачинає обіймати та цілувати. Траґічна сцена переходу Андрія до Поляків прикрашена тим, що він попадає з Янкелем у підземному ході у воду і порпається мокрий у рівчаку, як якийнебудь Макс Ліндер. Що новий „Тарас Бульба" буде в томуж дусі що й старий, вже видно з того, що козаки в поході співають спеціяльно складену пісню, де кожний вірш закінчується словами: Е! е! Тарас Бульба, і то на мотив відомих російських кабаретових куплетів: „Бальшая кракаділа па уліцам хаділа". Це одно вже показує, що метою фільми є правдоподібно осмішення та дискредитація українського національного руху.

Вирахування.

Іцик і Малка не мали дітей. Вони взяли собі на виховання хлопчика.

— Чому не дівчинку, — питається хтось знайомий, — адже вона помоглаб колись у господарстві.

— То правда, але ми мали в хаті старий мужеський капелюх.

СЕКРЕТАРЖ ГАВРИЛО ЛЮШНЯ ПИШЕ...

(З львівського „Комаря").

Дроґі Комажику!

Як ці ест вядомо, теразкаждин сикритаж мусі мувіць ужендово вислявяць сен ензикем і пісмем. Жиби ні страціць посади, записалем сен на зицирке́м для сикритажи в повяцє. — Там сем бардзо виучилем ружносьці, трохі запомнялем по хлопску пісаць. І тераз муй Комажику юш поправні вужендово піши до Цебє, а ідзє мі то, як сам відзіш, як по маслє. — Тільо жи не мам іще іменя ужендовеґо, бо тим Гаврило мендзи панамі в повяцє бардзо сен встидзім. Перед екзециркем на сикритажа то іще се зо мном обходзілі яко така, алі тераз, то се меґо іменя бардзо на селі висьмевайом. Найгорше, то ті млодзякі винайдуйом ружни докучлівосці. — Сом такі сьвінтухі, жи повядайом, щом се спшедал на смалец для поводзян, алі то ест ніправда, бо зе мнє юш ніхто жадней омасти ні видусі. Альбо зну́ф тиї, цо ґазети читайом і сьпевайом в чительні, дзельом се на партиї і кшичом за мном. Два кшикнє „Гав", а другіх знуф два „рило", — Веш, Комажику, подалемсє во змянев іменя й од певнеґо часу будзем се називаць по паньцку Ґабріель. Як сам відзіш, тоє юш іначи чуць, як тамтоє Гаврило. Найґожи ест у нас тераз з тимі поводзянамі. Роздайом їм ружносьці, алі вшисткіх годі подзеліць. Ці то бедний, ці боґатий, каждин пхасі й хце смальцу, хоц на волосе посмароваць для баби, або на бути. Дзжві се ні запірайом од канцилярії так ходзом. Ані я, ані вуйці ні можеми виехаць нікдзє, бо зараз мувйом, жи єдземи по запомоґем. — Недавно пшиїхалі ми оба з вуцім од сеції з повяту, а ту ве всі пусьцілі телеґрам, жи по дродзе пшидалісьми запомоґем, а пінендзи розпусьцілісьмо. — Іще ці запомялем оповедзіць, як тосьмо законьчилі зицирке́в сикритажи, то на конец било вельґе свенто. — Пжишло дужо паньства, посядало на пшодку, а ми на задку. Дуже пануф ґадалі цось до нас, алі я ні паментам цо, бо мі в голові стояла моя хора крова, жим ю зіставів в дома. — По закунченю свента куждин з нас достав такий вельґій паперж і еден пан, жи нам тиї папіжи роздавав каждему подавав ренкем, а мисьмо му міцно за то дзєкувалі.

Поздравям Ці, ніжейподписани

Гаврило Люшня.

Сира дійсність.

Маляр: Мені здається, що я випередив сучасність на яких сто літ.

Господар: Дуже можливо, пане Богомаз, але з чиншом то ви лишилися на пів року по заді.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в пятницю, 9-го серпня, в годині 7-мій ввечір, в Українській Ґали на Норт Гудман. Просимо всіх членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го серпня, в 10-тій годині рано, в Українській Школі під ч. 12172 Джоз. Кемп. На зборах будуть важні справи, як поправка тов. статута і інші важні справи. Обовязком кождого члена є прибути на означений час. — П. Андрушків, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая від. 167, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 11 серпня, в годині 2-гій пополудні, в місци, дезвичайно. Просимо всіх членів прибути, бо маємо важні справи до полагодження. Справа фотографії буде вирішена на тих зборах, бо фотографія мусить бути зроблена і вислана до редакції „Свободи" цього місяця. Довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. — Н. Білецький, предс.; Д. Медецький, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що збори відбудуться в суботу, 10-го серпня, в годині 8:30 ввечір, в гали парохіяльній при Кліперт вул. На ці збори повинен кождий член прибути. Пригадуємо тим членам, котрі байдужі до відділу, що відділ не буде за нікого вкладок посилати. Взиваємо тих членів, до котрих це відноситься, щоб прийшли і сказали своє слово, що думають робити, щоб опісля не жалувалися і не нарікали на відділ. — Іван Форись, предс.; Ів. Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Подаємо до відома членам і членицям Тов. Сокіл, від. 1.., що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го серпня, в годині 2:30, в гали У. Н. Дому. Просимо всіх членів бути присутніми на зборах. Довгуючі члени обовязані вирівнати свій довг. — Григорій Степанів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. серпня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 114 ... вул. Просимо всіх членів, щоб прибули на збори в означенім часі, а довгуючі члени щоб постаралися вирівнати свої залеглости в цім місяці. — Р. Рубльовський, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10-го серпня, точно в годині 7-мій ввечір, в гали церковній. Просимо всіх членів бути на зборах на час. — Йосиф Урбан, секр.

ГОДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата від. 273, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться дня 11-го серпня, зараз по Сл. Божій, там де завжди. Повідомляємо членів і члениць, щоб вирівнали вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Кождий член і членкця має бути присутний на зборах. — Стах Козуб, предс.; Михайло Марцінюк, заст.; І. Обшанський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Товариство „Мир", від. 324, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 10. серпня, в год. 7:30 ввечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн вул. Пригадуємо довгуючим членам, що будуть суспендовані, як не вирівнають своїх вкладок цього місяця. — Дм. Люба, предс.; П. Максимович, кас.; Туркот, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10-го серпня, точно в годині 6-тій ввечір, в гали на Ґрейс Евеню. Приявність кождого члена конечна. — Т. Яців, предс.; С. Староста, кас.; М. Черкас, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 11-го серпня, в год. 1-шій пополудні, в домі Гоожан, 847 Н. Френклин вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до порішення. — С. Звіздь, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома своїм членам, що звичайні збори відбудуться в суботу, 10. серпня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Галі при Розел і Генри вул. Просимо членів прибути на збори, бомаємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Теодор Федина, гол.; Стефан Окрепкий, кас.; Василь Моссора, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10-го серпня, точно в годині 8-мій ввечір, в церковній гали на Гренд Евеню. Обовязком кождого члена є явитися на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Неприсутний на зборах член заплатить кару згідно з ухвалою товариства. — Король, голова; Мушка, кас.; Гузар, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від 339, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. серпня, в годині 5-тій ввечір, в Домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренс вул. Просимо всіх членів прибути на означений час, щоб полагодити братські справи. Пригадуємо довгуючим членам, щоб прийшли і вирівнали свої залеглости. — Ів. Сорока, пр.; Ів. Жмутин, кас.; Ол. Будай, секр.

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(88)

Тарзан підскочив до колів, що виставали вістрями на вершку муру. Його руки вхопилися двох колів і тоді він виліз по них повслі аж на вершок муру. Він положився там і оглядав подвіря. Але не завважав ніякого знаку життя.

Швидко Тарзан зіскочив з муру на вулицю дивного міста ґорилів і почав посуватися потихеньки в напрямку далекого світла. Та нагло дався чути дикий голос бубнів понад містом. Тарзан допався якихсь сходів, вирізаних із живої скали.

Тяжкувато він ступав по сходах, що вели вгору в напрямку темного зарису величенського замку. Незабаром він міг уже споглядати зверх муру на якесь подвіря, де ґорилі танцювали при світлі смолоскипів. Коли він так дивився, запалено вогонь біля отих фантастичних постатей.

Сухе ріще бухнуло високо полумям і при яснім світлі наче в Божий день він побачив дивний обряд. Але полумя освітило також і сходи, по яких Тарзан сходив униз. Блискавкою він притулився до муру. Можливо, що світло полумя зрадило його вже дикунам.

На вулиці.

„Поржондний" солтис до сільського парубка: Мой! Ти чому не поздоровиш, як проходиш попри мене? Лише, худоба, йдучи попри чоловіка, мовчить.

Парубок: Але як чоловік іде попри худобу, то також мовчить...

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".